

Utrecht, Achter St. Pieter 23-25

Daar de beide panden *Achter St. Pieter 23 en 25* gesloopt worden, plaatsen we hierbij nog twee foto's van de eenvoudige — maar in het straatbeeld zo aantrekkelijke — gevels. Gezien het steenformaat, de ankers en de kappen kunnen deze huizen nog wel van ca. 1600 dateren. De vensters en ingangen echter zijn 19de eeuws.

Ir. C. L. TEMMINCK GROLL

HERVORMDE KERK TE BENSCHOP GERESTAUREERD

Op dinsdag 20 oktober j.l. is het kerkgebouw van de hervormde gemeente te Benschop weder in gebruik genomen. Drie jaren waren nodig om alle gebreken van de kerk te herstellen en om de oude luister te doen terugkeren. De restauratie stond onder leiding van architect Van Hoogevest uit Amersfoort. Aannemer was de firma Woudenberg uit Ameide. Tijdens de excursie op 11 juli hebben de leden van Oud-Utrecht de werkzaamheden kunnen gadeslaan.

Over de bouwgeschiedenis van de kerk is zeer veel bekend geworden (zie Nieuwsbulletin Kon. Ned. Oudheidk. Bond, 1959, afl. 9, kol. 182 e.v.). Een opvallende wijziging onderging het interieur. De koor-

ruimte, voorheen door het in 1755 aangebrachte orgel afgesloten, is nu weer geopend. Het orgel verkreeg een plaats tegen de torenwand. Hiervoor moest helaas het fraaie uurwerk uit het begin van de 19e eeuw verwijderd worden en dit wacht nu op een andere plaats. In de kerk kan men er geen ruimte voor vinden.

In het koor keerde het grafmonument van de zeekapitein A. F. van Zijll († 1697) weer op de oorspronkelijke plaats terug, terwijl in deze ruimte tevens een door enkele inwoners geschonken lichtkroon werd opgehangen. Het meubilair is geheel vernieuwd. In de ramen werden wederom traceringen aangebracht. Bij de restauratie van 1839, onder leiding van architect Kramm, waren deze weggehakt. De uit het begin van de 19e eeuw daterende consistoriekamer is afgebroken. De sacristie werd op de oude fundering nieuw opgetrokken in de vorm zoals de tekening van J. de Beyer uit 1744 nog weergeeft. Dit gebouwtje doet als kerkeraadskamer dienst. Ten noorden van het koor werd een geheel nieuw vergaderlokaal opgetrokken. Binnenkort zal ook het geschenk van de provincie Utrecht arriveren in de vorm van een groot gebrandschilderd raam, evenals het ten geschenke aangeboden gebrandschilderde raam voor de sacristie. Zij nog vermeld, dat H.M. Koningin Juliana een gift ten behoeve dezer restauratie aan de kerkvoogdij deed toekomen.

Een gedenkschrift over de geschiedenis van de kerk is in bewerking en zal binnenkort verschijnen (omvang ± 50 blz. en ± 15 afbeeldingen). De prijs bedraagt f 3,50. Intekening op dit boekje kan geschieden bij de ondergetekende, Detmoldstraat 37, Utrecht.

J. G. M. BOON

NIEUWE PUBLICATIES

F. Ketner, De Tolnaers als stadsclerken van Utrecht. In: *Dancwerc. Opstellen aangeboden aan prof. dr. D. Th. Enklaar*. Gron. 1959, blz. 152-161.

Van een beroep op vertrouwde kapittelgeestelijken om bij voorkomende gevallen schrijfwerk te verrichten ging het stadsbestuur tenslotte over op de aanstelling van een vaste „stadsklerk”. De titel duikt in de utrechtse bronnen voor het eerst op in 1329. In 1341 wordt Jan Tolnaer als zodanig vermeld. Hij was de eerste van drie Tolnaers (Jan Sr., en zijn zonen Koenraad en Jan Jr.), die ruim 60 jaren achtereen dat ambt zouden vervullen. Aan de hand van de bewaard gebleven stadsboeken, registers, rekeningen e.d. doet dr. Ketner zien, dat de genoemde Tolnaers als grondleggers van de stedelijke administratie in het laat-middeleeuwse Utrecht beschouwd kunnen worden.